

TEKUĆA ONOMASTIČKA BIBLIOGRAFIJA (2015.)

BIBLIOGRAFIJE, OBLJETNICE I NEKROLOZI, IZVJEŠTAJI
BIBLIOGRAPHIES, OBITUARIES, REPORTS, ORGANISATION

- Brgles, Branimir; Horvat, Joža; Virč, Ines:** Tekuća onomastička bibliografija (2014.) [Current onomastic bibliography (2014)]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 167–195. [bibliografija]
- Čilaš Šimpraga, Ankica:** Petar Šimunović (19. II. 1933. – 5. VIII. 2014.) [In memoriam]. *Onomastica*, LIX, Kraków, 2015, 9–12. [nekrolog]
- Frančić, Anđela:** In memoriam Petar Šimunović [In memoriam Petar Šimunović]. *Slovo: časopis Staroslavenskoga instituta u Zagrebu*, 65, Zagreb, 2015, 169–174. [nekrolog]
- Kovačec, August:** Petar Šimunović (1933. – 2014.) [Petar Šimunović (1933–2014)]. *Ljetopis Hrvatske akademije za godinu 2014. Knjiga 118*, Rudan, Pavao (ur.). Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2015, 1011–1014. [nekrolog]
- Krško, Jaromír:** Slovenská onomastika v rokoch 1990-2010 [The Slovak onomastics between years 1990 and 2010]. *XV. Medzinárodný zjazd slavistov v Min-sku. Príspevky slovenských slavistov*, Žeňuch, Peter (ur.). Slovenský komitét slavistov – Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Bratislava, 2013, 223–233.
Autor donosi pregled razvoja i doprinosa slovačke onomastike. Pritom se osvrće na važnije autore koji su se bavili antroponomastikom, toponomastikom, literarnom onomastikom, krematonomastikom i sl. te donosi podatke o važnijim slovačkim onomastičkim projektima i znanstvenim skupovima koji su održani u naznačenome razdoblju. U zaključku autor razmatra moguće smjerove u razvoju slovačke onomastike, u čemu bi važnu ulogu imalo osnivanje Slovačke onomastičke škole.
- Штрбац, Гордана; Штасни, Гордана:** XIX међународна и општепољска ономастичка конференција у Гњезну [The 19th international and national Polish onomastic conference in Gniezno]. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, 58/1, Београд, 2015, 223–226. [osvrt na konferenciju]
- Torkar, Silvo:** Akademik Petar Šimunović (1933–2014) [Academician Petar Šimunović (1933–2014)]. *Jezikoslovni zapiski*, 21/1, Ljubljana, 2015, 193–194. [nekrolog]

Vujović, Novica: Alija Džogović onomastičar [Alija Džogović as an onomastician]. *Lingua Montenegrina*, VIII/1, 15, Cetinje, 2015, 465–472. [portret]

U radu se predstavljaju neki od najvažnijih onomastičkih radova A. Džogovića. Premda se istaknuti konkretni primjeri proučavanih toponima odnose uglavnom na crnogorsko područje, zbog dijalektološkoga pristupa i srodnosti mogu biti zanimljivi i hrvatskim onomastičarima.

METODOLOGIJA, TERMINOLOGIJA, OPĆEONOMASTIČKI PROBLEMI

METHODOLOGY, TERMINOLOGY, GENERAL ONOMASTICS

Čatić, Ivana: Onomastika u nastavi Hrvatskoga jezika [Onomastics in the Croatian language classroom]. *Nestandardni hrvatski jezik prema standardnom hrvatskom jeziku. Zbornik radova*, Suvala, Anđa; Pandžić, Jasna (ur.). Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2015, 73–76.

Autorica u radu izlaže prijedloge za obradu onomastičkih tema u nastavi. Pritom u obzir uzima mogućnosti za unutarpredmetne korelacije (s nastavom dijalektologije, književnosti i sl.), ali i izvanpredmetne korelacije (npr. s nastavom povijesti, geografije, građanskoga odgoja). Donosi primjere mogućih tema (prozodija, pravopis, glasovne promjene, nestandardna tvorba riječi, jezično raslojavanje, etimologija...), kao i metoda primijenjenih u dosadašnjoj praksi (terenska istraživanja, projekti, rezultati i predstavljanje građe i sl.).

Čilaš Šimpraga, Ankica; Čilaš Mikulić, Marica: Imena u nastavi hrvatskoga kao inoga jezika [Names in the teaching of Croatian as a second and foreign language]. *Výuka jehoslovanských jazyků a literatur v dnešní Evropě*, Krejčí, Pavel; Krejčová, Elena (ur.). Bulharský kulturní institut, Brno, 2015, 223–234.

Autorice istražuju kako se u šesnaest udžbenika hrvatskoga kao stranoga jezika (razine A1–B2 prema ZEROJ-u) obrađuje imenska građa. Istraživanjem su, i to u zasebnim poglavljima, obuhvaćeni antroponimi (osobna imena i prezimena), etnici, etnonimi te ktetici, toponimi i krematonimi, dok zoonimi i teonimi nisu istraživani. Posebna pozornost posvećena je poteškoćama u usvajanju pojedinih imena (s obzirom na njihovo različito podrijetlo i pripadnost različitim deklinacijskim vrstama te prilagodbe stranih imena na različitim razinama), a donosi se i osvrt na motivaciju uključenja određenih imena u udžbenike. U četvrtome poglavlju autorice iz imagološke perspektive interpretiraju korpus: proučavaju kakve predodžbe o hrvatskome imenskom sustavu može steći korisnik proučenih udžbenika s obzirom na zastupljenost pojedinih imenskih kategorija te s obzirom na strukturu i podrijetlo zabilježenih imena. Donosi se i onomastičko-imagološka analiza udžbenika *Dobar dan!: ein Lehrbuch des Kroatischen* (Matasić 2003).

Frančić, Anđela: Hrvatska imena u 19. stoljeću [Croatian names in the 19th century]. U: *Povijest hrvatskoga jezika, 4. knjiga: 19. stoljeće*. Bičanić, A. (ur.). Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti CROATICA, Zagreb, 2015, 509–547.

Donosi se pregled važnijih značajki hrvatske onimije 19. stoljeća. Kao i u prethodnim dvama stoljećima, među osobnim imenima prevladavaju svetačka imena koja se nadijevaju uglavnom prema nasljednome ili kalendarskome načelu. Ustaljivanjem prezimena službena antroponimijska formula dobiva svoju čvrstu dvoimensku strukturu u kojoj je osobno ime anteponirano prezimenu, no potvrđeni su i primjeri koji odstupaju od navedenoga. U odlomcima posvećenima antroponimiji obrađena su i desufiksirana imena, zamjenska imena, pseudonimi, pohrvaćena osobna imena i prezimena te imena i prezimena nahodā. Poglavlje posvećeno toponimiji pokazuje da nema bitnijih promjena u odnosu na prethodna razdoblja, odnosno da one zahvaćaju samo određene krajeve (npr. u Međimurju je potkraj stoljeća provedena nasilna mađarizacija ojkonima). Autorica zapaža i promjene u hodonimijskome sustavu – imena ulica sa svrhom orijentira zamijenjena su imenima motiviranim prezimenima istaknutih osoba. U zasebnome se poglavlju pozornost obraća i na obradu imena u normativnim priručnicima (gramatikama, pravopisima i rječnicima).

Frančić, Anđela: Ime i standardnojezična norma [Names and the standard-language norm]. *Nestandardni hrvatski jezik prema standardnom hrvatskom jeziku. Zbornik radova*, Suvala, Anđa; Pandžić, Jasna (ur.). Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2015, 42–54.

Objasnivši odnos imena i apelativa te podsjetivši da imena ne podliježu pravilima koja vrijede za neimenski leksik, autorica proučava službena osobna imena u kontekstu standardnoga jezika i normiranja. U središnjemu dijelu rada, sastavljenu od poglavlja naslovljenih *Osobno ime i slovopisna norma*, *Osobno ime i pravopisna norma*, *Osobno ime i fonološka norma*, *Osobno ime i morfološka norma*, *Osobno ime i tvorbena norma*, *Osobno ime i sintaktička norma*, *Osobno ime i leksičko-semantička norma*, objašnjavaju se i obilno primjerima potkrepljuju specifični slučajevi, pri čemu se posebna pozornost posvećuje mogućim nedoumicama ili češćim pogreškama korisnika (npr. o (ne)sastavljenome pisanju, (ne)obaveznosti provedbe glasovnih promjena, prilagodabama stranih imena, nedoumicama u deklinaciji).

Frančić, Anđela: Suvremena hrvatska onomastika: izazovi, potrebe i mogućnosti [Contemporary Croatian onomastics: challenges, needs and capacities]. *Croatica: časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu*, XXXIX/59, Zagreb, 2015, 75–85.

U uvodnome dijelu rada autorica definira onomastiku kao interdisciplinarnu znanost i predmet njezina istraživanja. Pritom ističe poseban status imena u odnosu na apelative, kao i labilnost granice između tih dviju kategorija. Osvrćući se na povijest hrvatske onomastike (od kraja 19. st. naovamo) ističe znanstvenike koji su doprinijeli njezinu razvoju. Središnji dio rada prikazuje suvremenu hrvatsku onomastiku, a u njemu se ističu institucije u kojima se proučava onimija, specijalizirani časopis i skup posvećen onomastici itd. Opisavši trenutačno stanje hrvatske onomastike, autorica popisuje potrebe koje se istraživačima nameću da bi onimijska slika Hrvatske bila cjelovitija, jasnija i prepoznatljiva. Najvažnijim zadatkom smatra izradu suvremenoga hrvatskoga onomastičkog terminološkog priručnika. U za-

ključku konstatira da unatoč trudu malobrojnih onomastičara obilje imenske građe još čeka da bude prikupljeno terenskim i arhivskim istraživanjima te podvrgnuto znanstvenoj analizi.

Grčević, Martina: Sklonidba dvosložnih muških imena na *-e* u hrvatskome jeziku [The declination of bisyllabic male names ending in *-e* in Croatian]. *Riječ. Časopis za slavensku filologiju*, 16/2, Rijeka, 2010, 84–97.

U članku se proučava deklinacija dvosložnih muških imena na *-e* u hrvatskome jeziku. Na konkretnim primjerima antroponima *Korade*, *Jonke*, *Mate Hraste*, *Vince* itd. autorica pokazuje da je u jezičnoj praksi, posebno ako se u obzir uzmu i dijalektne morfološke značajke, potvrđeno mijenjanje i prema *a-* i prema *e-* deklinaciji. U središnjemu dijelu rada usredotočila se na dvojicu hrvatskih slikara te proučila njihova prezimena – *Miše* i *Trepše* – pritom posebnu pozornost posvetivši njihovoj deklinaciji i tvorbi posvojnih pridjeva nastalih od njih. Prema građi ekscerpiranoj iz novinskih članaka i stručne literature zaključuje da u upotrebi prevladava mijenjanje prezimena *Trepše* po *a-* deklinaciji, a *Miše* po *e-* deklinaciji. U sljedećemu dijelu rada autorica proučava kako se ta imena tretiraju u hrvatskim normativnim priručnicima te zaključuje da u normativistici stanje još uvijek nije do kraja riješeno. Poglavlje naslovljeno *Dodatak* donosi kronološki i statistički pregled upotrebe istraživanih prezimena.

ANTROPONIMIJA

ANTHROPONYMY

Čilaš Šimpraga, Ankica: Odakle su *Štef*, *Stjepan*, *Stipan* i *Stevo*? [Where did the names *Štef*, *Stjepan*, *Stipan*, and *Stevo* come from?]. *Hrvatski jezik*, 2/4, Zagreb, 2015, 16–23.

Autorica analizira 4. najzastupljenije osobno ime u suvremenome hrvatskom antroponimikonu – *Stjepan*. Na objašnjenje etimologije imena nadovezuje osvrt na pojavu toga imena među Hrvatima (te datirajući fonološke promjene zaključuje da je u hrvatski sustav ime došlo iz latinskoga). Zasebno je poglavlje posvećeno likovima zabilježenima u povijesnim vrelima s hrvatskoga i ostalih južnoslavenskih područja. U nastavku se proučavaju prezimena motivirana osobnim imenom *Stjepan*, kojih je danas u Hrvatskoj 145, kao i fonološke promjene provedene u njima. Posvećujući pozornost prostiranju toga imena, autorica zaključuje da je ono posebno popularno u sjevernim hrvatskih krajevima. Zasebno se za muška, odnosno za ženska imena navode službeni likovi, a popise prate komentari o podrijetlu i arealni podatci. Na temelju njih autorica zaključuje da stereotipi o osobnim imenima nisu opravdani i da ona nemaju stalni nacionalni predznak. Na samome kraju donose se, zasebno za svako narječje, primjeri neslužbenih imenskih likova iz hrvatskih govora.

Čilaš Šimpraga, Ankica: Osobna imena blizanaca [The personal names of twins]. *Hrvatski jezik*, 2/1, Zagreb, 2015, 18–20.

Proučavaju se osobna imena blizanaca potvrđena u Zagrebu od 1980-ih godina. Autorica se osvrće i na primjere iz povijesne građe (npr. na osobna imena blizanaca zabilježena u 19. stoljeću u Dubrovniku te uopće na osobna imena koja su se tijekom povijesti često nadijevala blizancima). Imena blizanaca u onomastičkoj se teoriji nazivaju *vezanim imenima* s obzirom na to da su nekim načelima u nadijevanju vrlo često povezana (istim početnim slovima, podudaranjem u početnome i dočetnome slovu imena, ritmičnošću, semantičko-motivacijski itd.). Autorica se pri tumačenju oslanja na konkretne primjere osobnih imena, a primjećuje i modernu tendenciju nadijevanja vezanih imena prema likovima iz pjesama ili iz književnih djela. Na samome kraju rada donose se argumentirani praktični savjeti roditeljima za izbor osobnih imena blizanaca.

Čilaš Šimpraga, Ankica: Prilog proučavanju odraza svetačkoga imena Stjepan u hrvatskoj antroponimiji [A contribution to the study of the reflections of the saint's name Stjepan in Croatian anthroponymy]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 1–22.

U radu se daje pregled mnogobrojnih i raznolikih odraza svetačkoga imena *Stjepan* (rasprostranjenoga u cijelome kršćanskom svijetu) u hrvatskome antroponimijском sustavu. Prate se njegove potvrde od najranijih vremena te analiziraju jezične značajke tih potvrda. Zatim se daje pregled rasprostranjenosti pojedinih odraza u prošlosti i danas na hrvatskome prostoru te se donose usporedbe sa stanjem u drugim južnoslavenskim jezicima. Također se propituje jesu li znanstveno utemeljene u narodu uvriježene pretpostavke o pripadnosti nekih inačica hrvatskomu (npr. *Stjepan*), a drugih srpskomu (npr. *Stevo*, *Stevan*) antroponimikonu.

Čilaš Šimpraga, Ankica; Čilaš Mikulić, Marica: Imena polaznika *Croaticuma* hrvatskoga podrijetla [Names of attendees of Croaticum of Croatian descent]. *Višejezičnost kao predmet multidisciplinarnih istraživanja. Zbornik radova XXVIII. međunarodnog znanstvenog skupa Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku*. Udier, Sanda Lucija; Cergol Kovačević, Kristina (ur.). Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku – Srednja Europa, Zagreb, 2015, 465–478.

U radu se proučavaju imenske formule najmlađega naraštaja studenata *Croaticuma* koji su potomci iseljenikā. Anketiranjem 66 polaznika dobiven je korpus kojim se nastojalo utvrditi repertoar osobnih imena i prezimena te ustanoviti načela nadijevanja osobnih imena te načine imenovanja u neslužbenoj komunikaciji. Kako se pretpostavlja da su modeli imenskih formula država u koje se iseljavalo utjecali na imenske formule ispitanika, o značajkama antroponimikona tih država riječ je u zasebnome poglavlju. Središnji dio rada posvećen je imenskim formulama anketiranih ispitanika: zasebno su klasificirana i analizirana prezimena s obzirom na pravopisna svojstva i pripadnost hrvatskomu antroponimikonu, odnosno osobna imena s obzirom na jezično podrijetlo i pravopisna svojstva. U nastavku autorice pružaju vrlo detaljnu klasifikaciju imenskih formula koje se rabe u neslužbenoj komunikaciji. Na samome kraju rada uspoređuju se rezultati ankete provedene ovim istraživanjem s rezultatima ankete koje su autorice provele među hrvatskim emigrantima u Argentini.

Dacewicz, Leonarda: Rusyfikacija nazewnictwa osobowego w katolickich księgach Metrykalnych Dekanatu białostockiego w okresie zaboru (lata 1865–1918) [Russification of the personal names in the birth certificates of the Roman Catholic Church in Białystok Dekanat under Russian rule (1865–1918) = Rusifikacija osobnih imena u matičnim knjigama krštenih katoličke crkve u dekanatu Białystok za vrijeme ruske vlasti (1865. – 1918.)]. *Slavia Orientalis*, 64/2, Kraków, 2015, 363–374.

Autorica proučava promjene u bilježenju (a zatim i u uporabi) osobnih imena i prezimena na području jednoga katoličkog crkvenog dekanata u Białystoku, i to u razdoblju koje obuhvaća više od pola stoljeća – od neuspješnoga siječanjskog ustanka (nakon kojega je uslijedilo razdoblje intenzivne rusifikacije) do svršetka Prvoga svjetskog rata i ponovnoga stjecanja poljske neovisnosti. U to su doba ruske vlasti tradicionalna poljska katolička osobna imena bilježile rabeći tradicionalne pravoslavne, ruske likove (npr. *Иван* umjesto *Jan*, *Екатерина* umjesto *Katarzyna*). Uz to, promjene su podrazumijevale zamjenu slova *h* i *g* (npr. u prezimenima *Гриневецкий* (*Hryniewicki*), *Генельт* (*Henelt*)) te uvođenje sufikasa *-skij* i *-skaja* u bilježenje poljskih prezimena. Promjena političkih okolnosti nakon ponovnoga proglašenja poljske neovisnosti donijela je suprotni proces – repolonizaciju. Taj je pak proces utjecao na nestanak nekih jezičnih značajki u graničnim područjima na istoku Poljske.

Feinig, Tatjana; Feinig, Anton: *Družinska imena na Koroškem in v sosednjih regijah* [Family names in Carinthia and neighboring regions = Obiteljska imena u Koruškoj i u susjednim regijama]. Mohorjeva družba, Celovec, 2014, 384 str.

Spomenuta zbirka obiteljskih imena bogat je izvor građe i inspirativan model budućih istraživanja. Uz jezikoslovne podatke autori donose mnogo povijesne, genealoške i etnološke građe. Na promatranome se području stoljećima prepleću germanski i slavenski jezični utjecaji. Budući da su slovenska imena u prošlosti uglavnom bilježili njemački zapisivači prilagođavajući ih na različite načine, danas postoji velik broj različitih likova nekoć istih imena, analizi čega se autori također posvećuju.

Frančić, Anđela: O prezimenu Ugrin i njegovim inačicama [On the surname *Ugrin* and its variations]. *XI. međunarodni kroatistički znanstveni skup. Zbornik radova*, Blažetin, Stjepan (ur.). Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Pečuh, 2013, 97–111.

Na temelju podataka iz ARJ-a donose se podatci o najstarijim potvrdama prezimena *Ugrin* (ili njegovih inačica). Uspoređujući potvrde iz 14. stoljeća s onima nastalim u sljedećim stoljećima, autorica ističe različitost prezimenskih likova, koja je postojana sve do danas. Prema podacima iz *Leksika prezimena SR Hrvatske* u Hrvatskoj je 1948. to prezimensko gnijezdo činilo 50-ak prezimenskih likova, popis kojih je donesen u nastavku. Slijedi komentar o brojnosti nositelja prezimena *Ugrin* i inačica te o prostornome razmještaju te godine. Usporedbom prezime-

na iz popisa 1948. i 2001. godine moguće je opaziti pogreške u zapisu, na koje autorica upozorava u sljedećemu dijelu rada. U nastavku je donesen popis prezimena iz toga gnijezda, a analogno prethodnoj metodologiji, analizirana su prema brojnosti nositelja te prostornome razmještaju. Veći udio dvostrukih prezimena upućuje na utjecaj mode. U idućemu dijelu rada prezimena su klasificirana i analizirana prema tvorbenome kriteriju, a zasebna poglavlja posvećena su varijantnosti (fonološkoj i tvorbenoj), motivaciji, etimologiji te drugim onimijskim kategorijama motiviranim tim etnonimom (antroponimima, ojkonimima, hidronimima, mikrotoponimima itd.).

Glušac, Maja: Dvostruka prezimena – sa spojnicom i/ili bez nje? [Double surnames – with a hyphen and/or without?]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 22–42.

Ističući da način pisanja dvostrukih prezimena sa spojnicom ili bez nje ovisi o izboru nositelja toga prezimena, zbog čega je taj lik ujedno i nadređen pravopisnim pravilima, autorica u radu propituje pravopisna pravila o pisanju dvostrukih prezimena muških i ženskih osoba, a u vezi s tim i (ne)mogućnost njihove sklonidbe. Zaključuje se da spojnica u dvostrukim prezimenima muških i ženskih osoba nije potrebna – u prezimenima muških osoba pisanje spojnice onemogućuje sklonidbu prve sastavnice prezimena, u prezimenima ženskih osoba spojnica je zalihosna jer se ona ne sklanjaju, a u prezimenima ženskih osoba u kojima neka od sastavnica završava na *-a* pisanje spojnice ukida mogućnost sklonidbe. U zasebnome poglavlju autorica analizira pojavnost zakonskih likova prezimena u dnevnim novinama te zaključuje da postoji težnja za izostavljanjem spojnice.

Horvat, Joža: Pogled u suvremenu antroponimiju Svetoga Đurđa: osobna imena [Insight into the contemporary anthroponymy of Sveti Đurđ: first names]. *Jezičoslovni zapiski*, 21/2, Ljubljana, 2015, 113–134.

U radu se prikazuje kako upotreba antroponima ovisi o komunikacijskome kontekstu, a posebna je pozornost posvećena osobnim imenima, prikupljenima vlastitim terenskim istraživanjem. Središnji dio rada sadržava analizu jezičnih i izvanjezičnih značajki zabilježenih primjera osobnih imena s obzirom na njihovo podrijetlo (svetačka, odnosno narodna). Zasebno se za muška i ženska imena proučavaju njihove fonološke i morfološke osobitosti (donose se primjeri koji pokazuju da se na fonološkome planu, sudeći prema odrazima, osobna imena uklapaju u fonološki sustav, a uz to se donosi i osvrt na deklinaciju, odnosno na tvorbu posvojnih pridjeva). Analiza i klasifikacija pokraćenih i izvedenih imena prema obrascima obilno je potkrijepljena primjerima. U završnome dijelu rada proučava se odnos imena u službenoj i neslužbenoj komunikaciji te se donosi, u zasebnome poglavlju, pregled međusobne povezanosti osobnih imena s drugim onimijskim kategorijama (drugim tipovima antroponima, zoonimima, toponimima, imenima blagdana).

Ladić, Zoran: Hodočašća kao izraz pobožnosti stanovnika kasnosrednjovjekovne porečke komune [Pilgrimage as a form of piety among the late medieval inhabitants of the commune of Poreč]. *Histria: godišnjak Istarskog povijesnog društva*, 5, Pula, 2015, 16–41.

Autor proučava kasnosrednjovjekovna hodočašća pojedinaca iz porečke komune. Onomastičkim se doprinosom mogu smatrati osobna imena i pridjevci koje autor donosi, ali i mnogo arhivskih referencija koje mogu pomoći istraživačima srednjovjekovne istarske antroponimije. S metodološke pak perspektive primjena historiografskih saznanja o važnosti hagianimije također može unaprijediti onomastička istraživanja.

Malnar, Slavko: *Prezimana u čabarskom kraju kroz stoljeća 1498. – 1997.* [Surnames in the Čabar area through the centuries: 1498–1997]. Matica hrvatska, Čabar, 2010, 289 str.

Riječ je o drugome izdanju knjige koja je pod istim naslovom prvi put objavljena 2001. Središnje, ujedno i najopsežnije poglavlje naslovljeno je *Prezimana A – Ž*. U njemu se donosi abecedni popis prezimana, godina prvoga spomena, mjesto u kojemu je potvrđeno, podatak o motivaciji, a za dio prezimana donose se i povijesne potvrde (na temelju kojih se mogu pratiti promjene u slovoписu). U usporedbi s prvim izdanjem, obrađeno je 300-tinjak novih prezimana koja se prvi put pojavljuju u mjestima istraživanoga područja. Slijedi poglavlje naslovljeno *Prezimana našega kraja u Enciklopediji hrvatskih prezimana*, kojega nije bilo u prvome izdanju knjige. U njemu se donosi abecedni popis prezimana, zajedno s podacima o broju nositelja određenoga prezimana po naseljima, a za pojedine primjere navodi se i podatak i žarištu. U poglavlju naslovljenu *Prezimana po godinama prvog upisa prezimana* su poredana po kronološkome kriteriju. Novitet je i abecedni popis nadimaka i kućnih imena dodan u zasebnome poglavlju. Uza svaki nadimak donosi se i podatak o motivaciji. Dodano je i poglavlje *Popis naselja ili dijela naselja u kojima su zabilježena prezimana*, koje sadržava povijesne potvrde određenih ojkonima te lokalne likove ojkonima, etnika i ktetika. Knjizi je priložen i obrazac za samostalno proučavanje rodoslovlja, naslovljen *Moje rodoslovlje – moji predci i moji potomci*, te brojni primjeri rodoslovnih stabala (koji mogu biti korisni i za proučavanje osobnih imena).

Malnar, Slavko: *Hišna imena in vzdevki v župniji Tršće* [Household names and nicknames in the parish of Tršće = *Hišna imena i nadimci u župi Tršće*]. Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije, Ravnice, 2011, 109 str.

Imajući na umu razlike u sustavima govora, autor za svako naselje i zaselak (Tršće, Bartula, Brinjeva Draga, Crni Lazi, Frbežari, Gorniki, Korošci, Kraljev Vrh, Lazi, Makov Hrib, Perkutova Draga, Ponikve, Prhci, Pršleti, Ravnice, Selo, Sokoli, Srednja Draga, Vrhovci i Žikovci) donosi lokalne likove njihovih imena u N, G, L te etnik i ktetik. U svakome poglavlju popisuje (ali ne abecednim redom) *kućna imena* i obiteljske nadimke zabilježene u određenome naselju, a uz njih navodi izvedenicu kojom se imenuje nositelj/nositeljica, podatak o motivaciji i po potrebi druge informacije.

Mitterauer, Michael: *Traditionen der Namengebung. Namenkunde als interdisziplinäres Forschungsgebiet* [Traditions of naming. Onomastics as an interdisciplinary research area. = Tradicije imenovanja. Imenoslovlje kao interdisciplinarno područje istraživanja.]. Böhlau Verlag, Wien, 2011, 258 str.

Primjenjujući interdisciplinarni pristup istraživanju stanovništva, autor ističe važnost imena kao povijesnih vrela. U knjizi najprije daje pregled dosadašnjih istraživačkih projekata i serijskih publikacija u području istraživanja osobnih imena i prezimena, a potom se usredotočuje na nekoliko tematskih cjelina. Čestom upotrebom sintagme »Namen als Quelle« (ime kao vrelo) autor pokazuje temeljnu ideju knjige te ju posebno argumentira u prvome poglavlju. Istražujući sustave imenovanja u povijesnome kontekstu, autor traži dokaze društvenih, kulturnih i vjerskih različitosti. Usmjeravajući fokus istraživanja na mikrorazinu, upozorava na dva suprotstavljena modela uporabe osobnih imena – imenovanje prema značenju (Namenssinn) te prema imenskim modelima (Namensvorbildern). Bavi se svećanim i kršćanskim imenima u povijesnome i društvenome kontekstu te regionalnim i lokalnim imenskim specifičnostima.

Mogorović Crljenko, Marija; Doblanović, Danijela: Stanovništvo Rovinja prema najstarijoj matičnoj knjizi vjenčanih (1564. – 1640.) [Population of Rovinj according to the oldest marriage register (1564 – 1640)]. *Povijesni prilozi*, 49, Zagreb, 2015, 239–274.

Autorice donose podatke iz najstarije rovinjske matične knjige vjenčanih, u koju se počelo bilježiti 1564. godine. U porečkoj su župi matice krštenih i umrlih vođene cijelo desetljeće prije Tridentskoga koncila. Iako je veći dio članka posvećen kvantitativnim demografskim pokazateljima, sezonskim rasporedima vjenčanja, kretanju nataliteta i mortaliteta, onomastičarima mogu biti korisne potvrde topičkih pridjevaka, etnonima i etnika.

Puškar, Krunoslav: Kako nazvati hrvatsko dijete? Osobna imena u gradu Križevcima od Drugog svjetskog rata naovamo [How to name a Croatian child? First names in the town of Križevci in the period since the World War II until the present time]. *Metodologija i primjena lingvističkih istraživanja. Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku održanoga od 24. do 26. travnja 2015. godine u Zadru*, Udi-er, Sanda Lucija i Cergol Kovačević, Kristina (ur.). Srednja Europa – Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, Zagreb, 2015, 117–131.

U radu se proučava osobnoimenski korpus ekscerpiran iz matica krštenih križevačke Župe sv. Ane (1946. – 1950., 1971. – 1975., 1991. – 1995. te 2010. – 2014.). Proučava se omjer narodnih, tradicionalnih kršćanskih i novih (pomodnih) imena u tim razdobljima te utjecaj društveno-političkih promjena na izbor osobnoga imena. Svakomu je razdoblju posvećeno zasebno poglavlje, u kojemu se (uz ostalo) donose i tablice s popisom dvadeset najčešćih muških, odnosno ženskih osobnih imena. Podatci dobiveni analizom uspoređuju se s podacima Zavoda za statistiku, također zasebno za svako razdoblje. U poglavlju naslovljenu *Rasprava* autor donosi

zaključke o postupnome smanjenju udjela tradicionalnih kršćanskih imena, gotovo potpunome nestajanju narodnih imena, a sve većoj upotrebi (popularnosti) novih (pomodnih) imena, posebno kad je riječ o ženskoj djeci.

Rogošić, Andrea: O aspektima antroponimijske analize osobnih nadimaka na primjeru nadimačkog korpusa staroga Splita [On the aspects of the anthroponymic analysis of personal nicknames on the example of the Old Split nicknames]. *Metodologija i primjena lingvističkih istraživanja. Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku održanoga od 24. do 26. travnja 2015. godine u Zadru*, Udi-er, Sanda Lucija i Cergol Kovačević, Kristina (ur.). *Srednja Europa – Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku*, Zagreb, 2015, 105–116.

Korpus koji sadržava više od 1000 osobnih nadimaka ekscerpiranih iz dvaju vrela (*Splitski prišvarci i nadimci* (1993.) F. Senjanovića te *O postanku i značenju splitskih nadimaka* (1965.) R. Vidovića) autorica je iskoristila kako bi u analizi primijenila i noviji pristup koji uključuje sociokulturnu perspektivu. Dok u prvome dijelu rada analizira odraze lokalnoga govora te klasificira nadimke po tvorbenome kriteriju na temeljne, skraćene i izvedene, najveći dio rada autorica posvećuje analizi njihove etiologije. Podijelivši ih po motivaciji na 14 skupina, autorica zaključuje da leksičko značenje ne otkriva uvijek etiologiju nadimaka. U sljedećemu poglavlju ilustrira se važnost izvanjezičnih čimbenika, a posebno sociokulturnoga konteksta za etiologiju nadimaka (primjećuje se i da imenovatelji pri nadijevanju nadimka primjenjuju metaforu, metonimiju, ironiju i sarkazam). Autorica proučava nadimke i kao odraz kulturnih stereotipa (npr. nadimci koji u osnovi imaju naziv zanimanja često mogu biti motivirani osobinama koje se stereotipno pripisuju osobama koje se bave tim zanimanjem; potvrđeni su i nadimci koji se kolektivno nadijevaju stanovnicima određenih četvrti). Jedno je poglavlje posvećeno nadimcima ženskih osoba.

Shagrir, Iris: Franks and Normans in the Mediterranean: A comparative examination of naming patterns [Franci i Normani na Mediteranu. Komparativno istraživanje modela imenovanja]. *Medieval Prosopography*, 30, Michigan, 2015, 59–72.

Kao povjesničarka koja se bavi prozopografskim istraživanjima, autorica donosi zanimljiv pogled na različite oblike imenovanja u dvjema suprotstavljenim kulturama na Mediteranu u srednjemu vijeku. Prostorno je njezino istraživanje ograničeno na jug Italije i križarske zemlje u Palestini. Autorica polazi od pretpostavke da se u samome odabiru i upotrebi osobnih imena kriju kulturni, društveni i religijski stavovi pozivajući se na nedavne studije kulturnih veza, utjecaja i prepreka između različitih vjerskih i društvenih grupa. U zaključku autorica napominje da normanski doseljenici i kolonizatori nisu u svoj imenski repertoar uključili lokalna imena. Nisu bili osobito skloni ni svetačkim i kršćanskim osobnim imenima – nego se njihov imenski repertoar uglavnom sastojao od narodnih, normanskih imena. Autorica navodi niz kulturnih i društvenih uzroka kojima potkrepljuje svoje nalaze.

Stjepović, Stjepo: Kratka usporedba slavenske i romanske antroponimije Raba i Zadra sredinom 14. stoljeća [Brief comparison of Slavic and Romanic anthroponymy of Rab and Zadar in the mid-fourteenth century]. *Lingua Montenegro*, VIII/2, 16, Cetinje, 2015, 117–125.

Oslanjajući se na zaključke donesene u prethodnim istraživanjima o otporu slavenskomu jezičnom utjecaju i očuvanju romanskih značajki u rapskoj antroponimiji, autor, želeći naglasiti razlike, u ovome radu predstavlja sociolingvistički kontekst nastajanja zadarske antroponimije (oslanjajući se pritom na zaključke V. Jakić-Cestarić o većemu udjelu slavenskih antroponima u 12. i 13. stoljeću). U ovome radu, za potrebe usporednoga prikaza, autor se služi antroponimijskom građom (oko 900 imenskih formula) iz isprava koje je sastavio zadarski bilježnik Andreas pokojnoga Petra iz Canturija 50-ih godina 14. st. U nastavku rada autor donosi popise osobnih (zasebno muških, zasebno ženskih) imena grupiranih prema postanju (svetačka imena zabilježena u neutralnome latinskom obliku, slavenska imena bez svetačkih utjecaja, svetačka imena koja su pod utjecajem romanskoga jezičnog elementa pretvorena u hipokoristične oblike, svetačka imena koja su pretrpjela slavenski utjecaj, romanska imena koja nisu svetačka). Donosi se usporedba s rezultatima dobivenima za rapska imena. O prevlasti slavenskih imena autor zaključuje i uspoređujući 148 prezimena (također klasificirana na slavenska – s prijedlogom *de* ili bez njega – te romanska) te 20-ak nadimaka.

Stjepović, Stjepo: “Španjolci” i “Katalonci” u srednjovjekovnom Rabu ili o fluidnosti predmoderne identifikacije [“Spaniards” and “Catalans” in medieval Rab or about fluidity of pre-modern identification]. *Ricerche slavistiche*, 11/57, Roma, 2013, 39–80.

U uvodnome dijelu rada doneseni su pregledi dosadašnjih istraživanja dalmatinske povijesne antroponimije te upotrebe antroponomastičke terminologije. Također se prikazuje odnos slavenstva i romanstva na istočnome Jadranu tijekom srednjovjekovlja, a istaknuta su i vrela rapske antroponimije od 11. do sredine 14. stoljeća. Strukturu srednjovjekovnoga rapskog društva autor analizira koristeći se spisima dvojice notara – Nikole iz Bologne i Nikole iz Curtarola – koji su djelovali na otoku Rabu u razdoblju od 1369. do 1382. godine. Ti dokumenti sadržavaju više od 1500 imena. U središnjemu se dijelu rada analiziraju prezimena, koja su po podrijetlu klasificirana na romanska, slavenska, hibridna i ostala (germanska i nepoznate etimologije), a svaka se skupina detaljnije i preciznije dijeli na podskupine prema značenju. Slijedi poglavlje posvećeno nadimcima, pri čemu su i oni prema kriteriju podrijetla podijeljeni na romanske, slavenske i ostale (npr. germanske). Svaka skupina detaljnije je podijeljena na podskupine. Na klasifikaciju se nadovezuje abecedni popis pučana koji se identificiraju isključivo nadimkom, pri čemu se poštuje izvorna grafija iz rukopisa. U četvrtome poglavlju obrađuju se oznake zvanja i staleža, a u petome oznake srodstva i povezanosti. Šesto poglavlje donosi popis osoba koje se imenuju »jednočlanom imenskom formulom«.

Šabić, Indira: Onomastika srednjovjekovne Bosne i Huma kao stjecište etničkih, jezičkih, vjerskih i kulturnih prilika [Onomastics of medieval Bosnia and Hum as a junction of ethnic, language, religious and structural factors]. *Lingua Montenegrina*, VIII/2, 16, Cetinje, 2015, 81–94.

Korpus na koji se autorica oslanja ekscerpiran je iz (staro)bosanskih spomenika: epigrafi su preuzeti iz *Zbornika srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine I–IV* Marka Vege te iz knjiga *Stari bosanski tekstovi* Maka Dizdara i *Hrestomanija starije bosanske književnosti* Herte Kune. Njima je dodano i 12 epigrafa otkrivenih 2003. godine pri restauraciji Atik džamije u Bijeljini. U nastavku rada analiziraju se zabilježeni antroponimi, pri čemu se posebno ističe prva pisana osobnoimenska potvrda nastala u 10./11. st. (na *Humačkoj ploči*). Zasebno poglavlje rada posvećeno je analizi razvoja imenske formule u Bosni i Humu s obzirom na kulturnopovijesnu pozadinu. Na temelju konkretnih primjerica, kojima izneseno potkrepljuje, autorica objašnjava da su se do dolaska Osmanlija rabila narodna (posebno su istaknute složenice tipa *Bratmio*) i kršćanska imena.

Vedriš, Trpimir; Marinković, Ana; Kuzmová, Stanislava: *Cuius Patrocinio Tota Gaudet Regio. Saints' Cults and the Dynamics of Regional Cohesion* [*Cuius patrocinio tota gaudet regio. Kultovi svetaca i dinamika regionalne kohezije*]. Hagiotheca, Zagreb, 2014, 464 str.

Riječ je o zborniku koji sadržava priloge s četvrte konferencije Hrvatskoga hagiografskog društva Hagiotheca, koja je održana u Dubrovniku 2012. godine. Autori priloga suradnici su različitih projekata, okupljenih oko tematike istraživanja svetačkih kultova. Tema skupa bila je posvećena povezivanju svetačkih kultova s oblikovanjem prostora kolektivnih identiteta u srednjemu i ranome novom vijeku. Onomastičare bi na teorijskoj i konceptualnoj razini mogao zanimati koncept povezivanja kulta svetaca i „oblikovanja” prostora, u kontekstu prostornoga obrata. Primjena znanja o svetačkim kultovima nedvojbeno je u vezi sa širenjem i popularnošću pojedinih osobnih imena u prošlosti.

Vidović, Domagoj: He he he! Ha ha ha! Kako će se moli zvat? [He He He! Ha Ha Ha! What will we name the little one?]. *Hrvatski jezik*, 2/2, Zagreb, 2015, 24–28.

Autor komentira statističke podatke DZS-a o muškim osobnim imenima u Hrvatskoj. Osvrnuvši se na povijesne okolnosti koje su utjecale na izbor osobnih imena, donosi pregled najčešćih suvremenih muških osobnih imena. Slijedi kronološki pregled koji jasno prikazuje promjene u antroponimikonu i popularnost određenih osobnih imena u pojedinim razdobljima (posebno se pritom promatra 20. stoljeće). U drugome dijelu rada autor tumači razlike u nadijevanju osobnih imena u različitim hrvatskim područjima, koje također povezuje s povijesnim i običajnim razlikama. Kombinirajući taj pristup s kronološkim, donosi pregled najzastupljenijih imena po županijama.

Vidović, Domagoj: Nije muza svaka koja glamuza [An overview to the toponymy of the parish Vid]. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 7, Metković, 2015, 236–239.

U radu se tumači prezime *Glamuzina*. Objasnivši da rod *Glamuzina* potječe iz Čalića u župi Čerin u Brotnju, autor prikazuje kretanje njegovih nositelja tijekom povijesti. U radu objašnjava i etimologiju prezimena – navodeći tumačenja onomastičara koji su prije proučavali isto prezime, zaključuje da je nadimačkoga postanja. U nastavku rada donosi podatke o broju nositelja u hrvatskim naseljima 1948., odnosno 2001. godine te ga definira „endemskim” prezimenom, specifičnim za neretvansko, vrgoračko, makarsko i zapadnohercegovačko područje.

Vidović, Domagoj: Prezimena župe Lokvičići u Imotskoj krajini [Family names in the parish of Lokvičići in Imotska krajina]. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 41/2, Zagreb, 2015, 355–375.

Iza uvodnoga dijela, u kojemu su doneseni transkribirani likovi i motivacije imena naselja (s pripadajućim zaseocima) župe Lokvičići, autor se posvećuje prezimenima zabilježenima na tome području. U zasebnome poglavlju donosi podatke o potvrđenosti određenoga prezimena u povijesnim dokumentima. Posebno su korisne dvije tablice i popratni komentari: jednom uspoređuje broj nositelja prezimena 1948. i 2001. godine, a drugom donosi dijakronijski pregled deset najbrojnijih prezimena od 1725. do 2011. Slijedi poglavlje naslovljeno *Povijesne potvrde*, u kojemu autor abecednim redom popisuje transkribirana prezimena te unutar svakoga članka navodi otkad se prezime spominje te eventualna kretanja (seobe) njihovih nositelja. U zasebnome poglavlju prezimena su klasificirana prema strukturi/tvorbi, pri čemu autor klasifikaciju dodatno razrađuje uzimajući u obzir i kriterij motivacije, iako je toj temi posvećeno šesto poglavlje rada.

Vidović, Domagoj: „Stalna na tom svijetu samo mijena jest” – o rasprostranjenosti ženskih imena [“The only constant on this Earth is change”: on the distribution of female names]. *Hrvatski jezik*, 2/3, Zagreb, 2015, 22–26.

Nadovezujući se na članak o muškim osobnim imenima iz prethodnoga broja časopisa *Hrvatski jezik*, autor komentira statističke podatke DZS-a o ženskim osobnim imenima u Hrvatskoj. Najprije se donosi pregled deset najčešćih suvremenih ženskih osobnih imena. Jedno je poglavlje posvećeno promjenama u čestoci ženskih imena u razdoblju od 1929. do 2011., pri čemu autor donosi podatke za kraće intervale toga razdoblja. U drugome dijelu rada autor u komentaru kriterij čestoci kombinira s kriterijem prostorne difuzije. Precizan pregled po županijama, odnosno regijama omogućuje usporedbu. Autor zaključuje da su i na nadijevanje ženskih imena utjecaj imale povijesne i običajno uvjetovane razlike.

Virkkula, Johanna: *First name choices in Zagreb and Sofia* [Odabir osobnoga imena u Zagrebu i Sofiji]. Department of Modern Languages, Helsinki, 2014, 366 str.

Monografija sadržava rezultate socioantroponomastičkoga istraživanja provedenoga u glavnim gradovima Hrvatske i Bugarske. Ima šest poglavlja: *Uvod (Introduction)*, *Pozadina (Background)*, *Metodologija (Material and methods)*, *Razlozi*

odabira imena (Reasons for name choice), *Deset imena (Ten names)* i *Rasprava (Discussion)*. Na analizu društvenih čimbenika koji utječu na nadijevanje imena autorica se nadovezuje u poglavlju naslovljenu *Pozadina*, u kojemu opisuje društveno-političke prilike u navedenim gradovima 1990-ih godina te se osvrće na zakon o osobnome imenu obiju država. Onomastičku pozadinu prikazuje sljedeće poglavlje, pri čemu se zaključuje da je suvremeno doba obilježeno manje restriktivnim pravilima i manjim oslanjanjem na tradiciju pri nadijevanju imena. U poglavlju naslovljenu *Metodologija* ističe se, u kontekstu raznolikosti motivacije nadijevanja imena, važnost korištenja upitnika u istraživanju. Upitnici korišteni u autoričinu istraživanju sadržavali su pitanja otvorenoga i zatvorenoga tipa, pri čemu se pozornost obraćala na motive nadijevanja, ali i na obiteljsko-porodični antroponimikon te narodnost, stupanj obrazovanja, spol, osobu(e) koja(e) su dale ime djetetu i sl. Četvrto se poglavlje bavi razlozima nadijevanja imena – razlikuju se tradicionalni načini nadijevanja imena (komemorativna, hereditarna, vezana, profilaktična imena te primjena kalendarskoga načela), a u odgovorima na pitanja otvorenoga tipa kao česti motivi navedeni su i međunarodnost, estetika, značenje imena te podudaranje s prezimenom. Naslov je petoga poglavlja *Deset imena*, a u njemu se analizira deset najučestalijih imena u korpusu. Oslanjajući se na komentare ispitaničā, autorica objašnjava popularnost tih imena u Zagrebu i u Sofiji, a osvrće se i na manji udio nekih dočetakā koji se zapaža u suvremenome antroponimikonu obaju gradova. Na temelju prikazanoga može se zaključiti da su Bugari pri nadijevanju imena tradicionalniji od Hrvatā. Na samome kraju devet je dodataka (primjeri upitnika i pitanja otvorenoga i zatvorenoga tipa te zakoni o osobnome imenu).

Rec. K. Puškar: Poredbeno istraživanje razlogā odabira osobnog imena u Zagrebu i Sofiji. *Jezikoslovni zapiski*, 21/1, Ljubljana, 2015, 183–189.

Vlahov, Dražen: *Glagoljske matice krštenih i vjenčanih iz Draguča u Istri 1579. – 1650.* [The register of baptism and marriages in the parish of Draguč in Istria from 1579 to 1650]. Državni arhiv u Pazinu, Pazin, 2015, 336 str.

Posljednje izdanje u seriji objavljenih istarskih matičnih knjiga donosi cjelovitu transkripciju glagoljske matične knjige krštenih i vjenčanih župe u Draguču. Vrelo potječe iz 16. stoljeća te pripada skupini najstarijih hrvatskih matičnih knjiga. Uz uobičajenu demografsku kvantitativnu analizu, autor navodi zanimljivosti o blizancima i nezakonitoj djeci u matičnoj knjizi. Pri kraju analitičkoga dijela donose se podatci o prezimenima i osobnim imenima dragučkoga područja. Drugi dio publikacije čini cjelovita transliteracija vrela (dviju matičnih knjiga krštenih i dviju matičnih knjiga vjenčanih, koje su vođene od 1579. do 1650. Godine). U *Prilozima* se nalazi i korisno kazalo imena i prezimena te kronološki pregled upisa u matične knjige.

Vujović, Novica: Hrišćanska (kalendarska) imena u crnogorskom imenoslovu [Christian (calendar names) in the Montenegrin book of names]. *Lingua Montenegrina*, VIII/2, 16, Cetinje, 2015, 307–309.

Ističući neka kršćanska imena potvrđena u crnogorskom imenoslovu, autor donosi i neke lokalne likove temeljnih (značenjski neutralnih) i hipokorističnih imena. Na temelju dostupnih podataka za određena crnogorska područja navodi najučestalija, odnosno najrjeđa imena.

Vujović, Novica: Prilog izradi imenoslova Pive [A contribution to Piva's nomenclator]. *Lingua Montenegrina*, VIII/1, 15, Cetinje, 2015, 433–446.

U radu se donosi popis muških i ženskih osobnih imena ekscerpiranih iz nekoliko vrela koja se odnose na područje durmitorskih (odnosno sjeverozapadnih crnogorskih) govora: *Piva* Obrena Blagojevića, *Crnogorci u Vojvodini* Nenada Stevovića i Slobodana B. Medojevića, *Pišće i Vojinovići* Spasoja Cicmila i Milivoja Tripkovića, *Planina pivska* Blaže Dubljevića, *Tadići* Radivoja M. Tadića, *Mićanovići u Pivi* Momčila Mićanovića. Građa, prema autorovu objašnjenju, nije akcentuirana jer su postojale varijacije u izgovoru informanata. Analiziraju se neke fonološke i morfološke (deklinacijske) posebnosti potvrđene u osobnoimenskoj građi.

TOPONIMIJA

TOPONYMY

Brozović Rončević, Dunja; Pronk, Tijmen: Riječi za šumu u čakavštini otoka Krka [Words for forest in the Chakavian dialect of Krk]. *Studia Borysiana. Etymologica, diachronica, Slavica*, Jakubowicz, Mariola; Raszewska-Žurek, Beata (ur.). Warszawa, 2014, 281–292.

U radu se obrađuju nazivi sa značenjem 'šuma' ekscerpirani iz povijesnih vrela ili prikupljeni terenskim istraživanjima na otoku Krku. Usto, pozornost se posvećuje toponimima motiviranim tim nazivima te se bilježe potvrde iz povijesnih vrela s otoka Krka. Analiziraju se, bez obzira na jezično podrijetlo, nazivi poput: *drmun*, *kerj*, *umejek*, *sina*, *lože*, *bušek* i *brgud* te njihove izvedenice.

Brozović Rončević, Dunja; Virč, Ines: Jezični slojevi i struktura međimurske hidronimije [Linguistic stratification and the structure of the hydronymy of Međimurje]. *Slavia Centralis*, 2, Maribor, 2015, 5–19.

Rad se temelji na analizi dosadašnjih spoznaja o međimurskoj hidronimiji te na vlastitim terenskim istraživanjima kojima je cilj bio sustavno prikupljanje, obradba i klasifikacija hidronimijske građe u Međimurju. Razredba hidronima napravljena je prema motivacijskim i tvorbenim obrascima, a osobita je pozornost posvećena vodnim imenima s obzirom na njihovo jezično podrijetlo. U radu su obrađeni najvažnija međimurska vodna imena svih hidronimijskih kategorija – imena važnijih (ili s jezičnoga gledišta najzanimljivijih) rijeka, potoka, vrela, jezera, ribnjaka, mlaka i blatišta.

Celio Cega, Fani: Posjedi benediktinskoga samostana sv. Mihovila na trogirskom području prema starom mletačkom katastru [Property of the Benedictine monastery of St Michael in the Trogir area according to the old Venetian cadastre books]. *Povijesni prilozi*, 48, Zagreb, 2015, 91–128.

Vrelo za provedeno istraživanje neobjavljeni je mletački katastar (*Catastico delle terre del monastero di San Michele di Traù*), objavljen 1760. godine. Osobito su zanimljive povijesne toponimijske potvrde trogirskoga područja, koje autorica donosi uglavnom transkribirane. Obradeno je vrelo ključan dokument za razumijevanje povijesne topografije predmodernoga Trogira.

Dragić, Helena: Mikrotoponimi u stolačkom kraju [Microtoponyms in the Stolac area]. *Stolačko kulturno proljeće*, 15, Stolac, 2015, 129–143.

Autorica u uvodu mikrotoponime dijeli na mitonime (toponime motivirane nazivima za mitska bića), sanktonime (toponime motivirane imenima svetaca), petronime (imena stijena) i ostale mikrotoponime, a svakomu od tih *-onima* posvećuje posebno poglavlje. Unutar poglavlja svaki je mikrotoponim obrađen u zasebnome odjeljku (donosi se opis imenovanoga objekta, etiologija imena te legende vezane uz nj).

Gilić, Stanislav: Toponimija općine Klana. Katastarske općine Klana, Breza, Lisac, Studena i Škalnica. [Toponymy in the municipality of Klana: the cadastral municipalities of Klana, Breza, Lisac, Studena, and Škalnica]. *Zbornik Društva za povjesnicu Klana*, 7, Klana, 2008, 120 str.

Toponimija svake od pet istraživanih katastarskih općina obrađena je u zasebnome poglavlju. U uvodu svakoga poglavlja donose se lokalni likovi ojkonima, pripadajući etnici i ktetici, povijesne potvrde s bilješkom o vremenu zapisa, a tumači se i etimologija ojkonima. Obradujući motivaciju toponima koji pripadaju određenoj katastarskoj općini, autor ih dijeli u sljedeće skupine: I. *Nomina topographica*, II. *Nomina metaphorica*, III. Ostali toponimi (toponimi motivirani antroponimima te ljudskom djelatnošću u najširem smislu), IV. Toponimi neutvrđene motivacije. Unutar tih skupina donose se i daljnje podjele te tumačenja. Slijedi analiza toponima prema kriteriju tvorbe, pri čemu autor dijeli toponime u skupine prema dočetcima, a iza komentara posvećuje pozornost toponimima nastalima onimizacijom. U zasebnome poglavlju toponimi su popisani i grupirani prema plodnosti apelativa kojima su motivirani. Na kraju svakoga poglavlja dva su abecedna kazala toponima: prema početnome dijelu i odostražno.

Greule, Albrecht: *Deutsches Gewässernamenbuch. Etymologie der Gewässernamen und der dazugehörigen Gebiets-, Siedlungs- und Flurnamen*. [Namebook of German rivers. Etymology of hydronyms and associated choronyms, oikonoms and microtoponyms = Imenik njemačkih voda. Etimologija hidronima i s njima povezanih horonima, ojkonima i mikrotoponima]. De Gruyter, Berlin – Boston, 2014, 634 str.

Autor donosi opširan rječnik njemačkih hidronima. U uvodnim je poglavljima definirano nazivlje i metodologija, a posebna je pozornost posvećena motivaciji imenovanja te povijesnomu kontekstu u kojemu nastaju imena. Opisana je metodologija leksikografske obrade hidronima te struktura rječničkoga članka. On uključuje podatke o etimologiji, povijesne potvrde i kraći popis literature. Autor veliku pozornost daje povijesnomu kontekstu te jasno naznačuje važnost geografskoga položaja referenta.

Ivšić, Dubravka: Predslavenski hidronimi na području Republike Hrvatske koji nisu posvjedočeni u antičkim vrelima [Pre-Slavic river-names in Croatia which have not been attested in ancient sources]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 43–71.

U uvodu rada objašnjavaju se jezični i izvanjezični kriteriji za pretpostavljanje predslavenskoga podrijetla toponima, metodologija analize (temelji se na najstarijim povijesnim potvrdama – do kraja 14. st.) prikupljenima iz zbirke *Codex diplomaticus*) te se tumače mogućnosti očuvanja imenskoga kontinuiteta na izravan i neizravan način. Središnji je dio rada analiza građe: detaljno se obrađuju imena hrvatskih rijeka koja se smatraju predslavenskima premda nisu posvjedočena u antici. Osnovni je cilj za svaki od tih hidronima utvrditi koliko je vjerojatno njegovo predslavensko podrijetlo. Na temelju povijesnih potvrda analiziraju se postojeće etimologije tih hidronima te se, uz kritički osvrt, predlažu neke nove.

Juran, Kristijan: Morlaci u Šibeniku između Ciparskoga i Kandijskog rata (1570. – 1645.) [Morlacs in Šibenik between the War of Cyprus and the Cretan War (1570 – 1645)]. *Povijesni prilozi*, 49, Zagreb, 2015, 163–210.

Autor donosi nova saznanja o Morlacima u Šibeniku i šibenskome zaleđu u razdoblju između Ciparskoga i Kandijskoga rata (od posljednje trećine 16. do polovice 17. stoljeća). Uz topografiju i toponimiju područja naseljenoga Morlacima, donosi se mnogo važnih podataka o stanju u šibenskome zaleđu, odnosno u pograničju izložene osmanlijskim vojnim operacijama. Tu su i antroponimijske potvrde, imena i nazivi za proizvode i predmete u morlačkoj svakodnevici te mnoge arhivske referencije o važnim arhivskim fondovima i dokumentima relevantnima za istraživanje ranonovovjekovne srednje i sjeverne Dalmacije. Posebno su zanimljivi podatci o izvorištima migracija pojedinih morlačkih obitelji. Na koncu je popis Morlaka sastavljen na temelju imena i prezimena transkribiranih iz mnogih arhivskih dokumenata.

Jurić, Ante: *Lōnča* – primjer specifične toponimijske tvorbe [*Lōnča*: an example of an unusual toponymical form]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 77–92.

Rad autor posvećuje toponimijskomu tvorbenom sufiksu *-ča* specifičnome po tome što se pojavljuje jedino u toponimijskome kontekstu. Osvrće se na dosadašnja etimološka tumačenja toponima *Lonča* zaključujući da ih treba preispitati. To argumentira u središnjemu dijelu rada. Dotičući se različitih jezičnih razina (fonologije, semantike – s posebnim obzirom na metaforičnost – i tvorbe), zaključuje da je toponim nastao od apelativa *lonac*. U poglavlju posvećenu tvorbi donosi brojne primjere posvjedočenosti sufiksa *-ča* u istočnojadranskoj toponimiji i u toponimiji drugih prostora.

Kodrić, Ana; Marasović-Alujević, Marina: Toponimi romanskoga porijekla na splitskom poluotoku [Toponyms of Romance origin in Split peninsula]. *Školski vjesnik: časopis za pedagoška i školska pitanja*, 57/1–2, Split, 2009, 91–126.

U prvome dijelu rada dan je povijesni pregled splitske toponimije romanskoga podrijetla: romanske jezične utjecaje autorice prepoznaju u starome vijeku (u doba grčke kolonizacije i rimske urbanizacije), u srednjemu vijeku (kad grad postaje važna komuna) te u novome vijeku (tijekom 400-godišnje venecijanske uprave). U poglavlju *Topografski pregled* navode se toponimi romanskoga podrijetla od brda Marjana do rijeke Žrnovnice (dakle u smjeru Z – I). Pritom su istaknuta i neka povijesna imena istoga objekta, dani su opisi objekata, etimologije, podatci o lokalnome liku toponima (praćeni objašnjenjem jezičnih (najčešće fonoloških) promjena kojima su nastali itd. U trećemu dijelu rada autorice građu analiziraju i prema kriteriju motivacije te toponime svrstavaju u sljedeće skupine: sanktoremski toponimi, antropotoponimi, geotoponimi, fitotoponimi, zootoponimi, petrotoponimi, hidrotoponimi.

Krumes Šimunović, Irena: Ulica Vlatka Mačka ili Ulica Vladka Mačeka? [*Ulica Vlatka Mačka or Ulica Vladka Mačeka?*]. *Jezik*, 65/1, Zagreb, 2015, 35–37.

U uvodnome dijelu rada autorica upozorava na činjenicu da u različitim hrvatskim gradovima među imenima ulica motiviranim antroponomom postoje inačice te zaključuje da takva praksa nije dobra ako je riječ o imenu i prezimenu iste osobe. Na temelju uvida u (normativne) jezične priručnike i jezičnu praksu autorica preporučuje pisanje *Ulica Vladka Mačeka*. Pritom detaljnije argumentira pisanje osobnoimenske sastavnice nego status i pisanje prezimenske sastavnice.

Kukrika, Ivan; Vidović, Domagoj: Mjestopis i toponimija Prhinja u Popovu [Topography and toponymy of the village of Prhinje in Popovo]. *Stolačko kulturno proljeće*, 15, Stolec, 2015, 101–109.

U početnome se dijelu rada tumači motivacija ojkonima *Prhinje* (ž. r. mn.), navode se etnici i ktetici koji se odnose na to naselje te imena zaselaka koji mu pripadaju. Slijedi prikaz povijesti naselja – navode se rodovi koji su ga naseljavali te se tumače postanje njihovih imena. Na to se nadovezuju podatci o migracijama. Drugo, opsežnije, poglavlje posvećeno je toponimiji Prhinja – autori prema motivaciji klasificiraju 130 toponima prikupljenih terenskim i arhivskim istraživanjem. Na osnovi toponima antroponomnoga postanja zaključuju o kontinuitetu naseljenosti Prhinja od srednjovjekovlja.

Lekić, Petar: O jednom toponimu u tri povelje manastira Vranjina [On a toponym in three charters of Vranjina monastery]. *Lingua Montenegrina*, VIII/2, 16, Cetinje, 2015, 13–20.

Autor se u radu bavi toponimom *Miholj brod*. Na temelju analize triju povelja u kojima se taj toponim spominje, autor utvrđuje da se njime imenuje izvor na rijeci Plavnici. Toponimski lik *Miholj brod* uspoređuje se s likovima zabilježenima na terenu (*Mio brod*, *Mijov brod*). Interpretirajući motivaciju, autor donosi i druge primjere toponima na južnoslavenskome području motivirane osobnim imenom *Miholj*, odnosno nazivom *brod*.

Nikić, Biljana V.: Toponimi s osnovom *baz-* [Toponyms with the base *baz-*]. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini*, 45/4, Priština, 2015, 363–379.

U radu se proučavaju toponimi s Balkanskoga poluotoka koji u korijenu imaju praslavensku osnovu **baz*. Iz popisa naselja Republike Srbije ekscerpirana su 23 takva toponima. Analizom položaja objekata motiviranih nazivom biljke bazge utvrđeno je da se nalaze gotovo isključivo u planinskim predjelima. U nastavku se tumače izrazne razlike nekih toponima uzrokovane fonetskim promjenama, a za sve se potvrđuje da pripadaju idioglotnomu sloju. Motivaciju nazivom *bazga* autorica povezuje s vjerovanjima starih Slavena, u kojima je ta biljka imala kultno mjesto, o čemu svjedoči i široka primjena u narodnoj medicini. Usto, u kontekstu narodne priče *U cara Trajana kozje uši*, koja ima veze s bazgom, razmatra se veza između imena Trajan i Trojan, odnosno demona Trajana i slavenskoga boga Triglava, kojega simbolizira bazga.

Vidović, Domagoj: Pogled u toponimiju sela Hrasno u istočnoj Hercegovini [An overview on the toponymy of Hrasno in eastern Herzegovina]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 93–123.

Na temelju podataka prikupljenih terenskim istraživanjem toponomastički se obrađuje područje Hrasna u istočnoj Hercegovini. U uvodnome se dijelu rada iznose temeljni povijesni, dijalektološki i demografski podatci, a u središnjemu se dijelu obrađuje šezdesetak ojkonima s cjelokupnoga područja te oko 450 anojkonima prikupljenih u naseljima Brštanica i Cerovica s pripadajućim zaseocima. Ponuđena je klasifikacija prema semantičko-motivacijskome kriteriju, pri čemu se autor osvrće i na jezično podrijetlo toponima.

Vidović, Domagoj: Pogled u toponimiju župe Vid [An overview to the toponymy of the parish Vid]. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 7, Metković, 2015, 288–306.

U početnome dijelu rada autor donosi toponime koji zrcale kult štovanja sv. Vida, a bilježi i neke povijesne potvrde koje svjedoče o postojanju naselja na tome području od 14. stoljeća. Donosi imena zaselaka naselja Vid te tumači njihovu motivaciju. U nastavku bilježi imena i prezimena osoba vezanih uz povijest naselja, ekscerpirana iz povijesnih dokumenata, koja tumači u kontekstu utjecaja izvanjezičnih okolnosti na toponimiju. Njome se bavi u središnjemu dijelu rada, klasificirajući građu najprije prema semantičko-motivacijskome kriteriju, a zatim i prema kriteriju jezičnoga podrijetla. Iz toponima idioglotnoga podrijetla iščitava dijalektne značajke mjesnoga govora.

Vigato, Ivica: Toponimi u glagoljskim oporukama sa zapadnih otoka zadarskog otočja iz 16., 17. i 18. stoljeća [Toponyms in glagolitic testaments from the 16th, 17th and 18th century on western islands of Zadar archipelago]. *Croatica et Slavica Iadertina*, 11/1, Zadar, 2015, 57–67

Autor proučava 27 glagoljskih oporuka nastalih na otocima Molatu, Istu, Olibu i Silbi u 17. i 18. st. (objedinjenih u 6 svezaka djela *Oporuke deponirane u Kancellariji zadarskih knezova ili Testamenti presentati nella Cancellaria dei conti di Zara*). Ekscerpirane toponime autor uspoređuje s toponimima zabilježenima u monografijama P. Skoka, V. Skračića i A. Jurića. U radu se navode i neki toponimi koji tijekom prethodnih terenskih istraživanja nisu zabilježeni. Analizom toponima pokazano je da je dio njih do danas ostao nepromijenjen, a dio je doživio pro-

mjene (npr. gubitak protetskoga *j*, diftongacija). Tijekom vremena promijenjena je i struktura nekih toponima, a uočeno je da se danas neki od njih odnose na druge tipove objekata.

Virč, Ines: Svetojurjevska oronimija [Oronymy of the community Sveti Juraj na Bregu]. *A Magyar Tudomány napján elhangzott horvat (es angol) nyelvű előadások gyűjteménye 2013-IG*, Tóth, Sándor Attila (ur.). Eötvös József Főiskolán, Baja, 2015, 79–93.

Na temelju terenskoga istraživanja i postojeće literature donosi se pregled oronimije u Općini Sveti Juraj na Bregu. Nakon klasifikacije zasnovane na strukturno-tvorbenome i leksičko-semantičkome kriteriju, iščitavaju se dijalektne odlike, ino-jezični elementi te antonimni leksemi u svetojurjevskoj oronimima. Analiza je praćena grafikonima i zemljovidima.

Жугић, Радмила: *Микротопонимија донег слива Јабланице (семантичко-творбени аспект)* [Microtoponymy of the Jablanica river lower basin (semantic and formation aspect) = Mikrotoponimija donjega slijeva Jablanice: semantičko-tvorbeni aspekt]. Институт за српски језик САНУ, Београд, 2014, 272 str.

U monografiji se proučava toponimija donjega slijeva Jablanice, područja u okolini grada Leskovca u južnoj Srbiji, koje obuhvaća 32 naselja. U središnjemu dijelu knjige toponomastički se obrađuje oko 1500 mikrotoponima prikupljenih terenskim istraživanjem. Najprije se građa analizira s obzirom na semantičko-motivacijski kriterij. U skladu sa Šimunovićevom (i u tradiciji srpskoga jezika, Šćepanovićevom) metodologijom toponimija se klasificira u šest većih skupina »(A) Geografski nazivi uslovljeni fizičkogeografskim svojstvima tla, B) Hidronimija, C) Čovek – život i rad, D) Mikrotoponimi antroponimskog porekla, E) Geografski nazivi nastali od drugih toponima, F) Mikrotoponimi nedovoljno jasne motivisanosti«, a po potrebi se svaka skupina dodatno detaljnije i preciznije razrađuje na podskupine. Građa je transkribirana, a unutar svakoga (pot)poglavlja popisana je azbučnim redoslijedom te se za svaki toponim navodi u kojemu je selu prikupljen i na koji se tip objekta odnosi. U sljedećemu poglavlju građa se klasificira prema kriteriju tvorbe/strukture – od tvorbeno najjednostavnijih jednorječnih imena (nastalih onimizacijom) do strukturno najsloženijih četvororječnih imena. Posvećujući posebnu pozornost imenima nastalima afiksalsnom tvorbom, autorica izdvaja sufikse te, podijelivši ih na imeničke i pridjevske, interpretira značenja pojedinih sufikasa. Na kraju je kazalo mikrotoponima – transkribirani mikrotoponimi poredani su azbučnim redoslijedom, uza svaki je navedena kratica opisa objekta, kratica imena naselja u kojemu je potvrđen (u kojima su potvrđeni) te je donesena uputnica na stranicu u knjizi na kojoj je obrađen.

Rec. J. Horvat: Микротопонимија донег слива Јабланице (семантичко-творбени аспект). *Folia onomastica Croatica*, 25, Zagreb, 2015, 208–214.

Б. Марковић: Микротопонимија донег слива Јабланице (семантичко-творбени аспект). *Јужнословенски филолог*, LXXI/3–4, Београд, 2015, 341–348.

OSTALA IMENA

OTHER NAMES

Dammel, Antje; Nübling, Damaris; Schmuck, Mirjam: Tiernamen – Zoonyme. Forschungserträge und Forschungsperspektiven zu einer wissenschaftlich vernachlässigten Namenklasse [Animal names – zoonyms: results and perspectives of research and name categories neglected by scholars = Imena životinja – zoonimi. Prinosi i perspektive istraživanja te imenske kategorije zanamarene u znanosti]. *Beiträge zur Namenforschung*, 50/1–2, Heidelberg, 2015, 1–36.

Autori istražuju imena koja se nadijevaju životinjama te pokušavaju odgovoriti na pitanje može li se imenom životinje odrediti i njezin spol. Također, uspoređuju imenovanje životinja u prošlosti i danas te daju prijedlog za daljnja istraživanja.

Ham, Sanda: Ktetici kao pravopisno pitanje [Place name adjectives as an orthographic issue]. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 65/2–3, Zagreb, 2015, 93–113.

U radu je detaljno prikazana povijest pravila o pisanju ktetika od Brozova pravopisa iz 1892. do *Pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz 2013. godine.

Holzschuh, Melissa: ‚Lilly‘, ‚Paul‘ und ‚Krümel‘. Benennungsmotivik und Struktur von Kaninchennamen [Lilly, Paul, and Krümel. The motivation of naming rabbits and the structure of rabbit names = Lilly, Paul i Krümel. Motivacija imenovanja i struktura imena kunića]. *Beiträge zur Namenforschung*, 50/1–2, Heidelberg, 2015, 97–116.

Kunići su pripitomljeni te su postali domaće životinje već u 12. stoljeću. Međutim, tek od ovoga desetljeća, kada kunići sve više postaju i kućni ljubimci, možemo pratiti i njihova imena. Autorica proučava imena 977 kunića zabilježenih *online* upitnikom te istražuje motivaciju imenovanja. Iz analize je razvidno kako je više od 50 % imena kunića motivirano antroponomom, a po zastupljenosti slijede imena kunića motivirana njihovim karakterom i izgledom.

Reichmayr, Michael: Was sagen uns Kuhnamen? [What do the names of cows tell us? = Što nam govore imena krava?]. *Beiträge zur Namenforschung*, 50/3–4, Heidelberg, 2015, 365–383.

U uvodnome dijelu rada autor predstavlja ekonomske promjene u agrarnome području Austrije i državama uz granicu u odnosu na prošlo desetljeće. Građa je prikupljena upitnicima i anketama na slovenskome i njemačkome govornom području te ekscerpirana iz pisanih izvora. Istražujući motivaciju imenovanja krava, autor zaključuje da je najčešći motiv imenovanja izgled, a u pisanim izvorima nisu zabilježena imena krava motivirana antroponomom.

Štavbar, Simona: Težave pri prevajanju svetniških imen [Difficulties in translation of saints' names = Poteškoće pri prevođenju imena svetaca]. *Slavia Centralis*, 1, Maribor, 2015, 135–146.

U radu se daje pregled proučavanja i prevođenja imena svetaca, njima posvećenih crkava te umjetničkih prikaza sa slovenskoga na engleski i/ili njemački jezik. Opisano je prevođenje imena i navedene su posebnosti. Autorica govori o razlozima prevođenja imena svetaca. Imena svetaca dijeli u tri skupine da bi se olakšalo pronalaženje ekvivalenata u drugim jezicima, donosi varijante imena svetaca, ističe imena svetaca koja dolaze u paru (primjerice sv. Petar i Pavao) te se osvrće na poteškoće pri prevođenju imenā.

Vulić, Sanja: O hrvatskim pučkim imenima spomendana sv. Matije, apostola, i sv. Mateja, apostola i evanđelista, s etnoonomastičkoga aspekta [On Croatian folk names for the feast days of St. Mathias the Apostle and St. Matthew the Apostle and Evangelist, from an ethno-onomastic point of view]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 125–141.

Autorica analizira pučka imena spomendana sv. Matije apostola i sv. Mateja apostola i evanđelista u hrvatskim štokavskim, kajkavskim i čakavskim govorima, uključujući i dijasporu. Analiza se temelji na imenskoj građi iz postojeće literature te na građi koju je autorica prikupila osobnim terenskim istraživanjem. Njome su, uz spomendanska imena, obuhvaćene i pučke poslovice te frazemi vezani uz spomendane tih dvaju svetaca.

LITERARNA ONOMASTIKA

LITERARY ONOMASTICS

Frančić, Anđela: Imena u Habdelićevu „Dictionaru”. [Names in Habdelić’s “Dictionaryar”]. *A magyar tudomány napján elhangzott idegennyelvű előadások gyűjteménye 2013-ig*, Tóth, Sándor Attila (ur.). Eötvös József Főiskolai Kiadó, Baja, 2015, 111–124.

Autorica analizira 122 imena (1 % ukupne rječničke građe) Habdelićeva *Dictionara*. Statističkim metodama utvrđuje da među imenima dominiraju toponimi (54 %), koji s etnicima/etnonimima izvedenima od njih čine 84 % ukupne imenske građe. U posebnome poglavlju posvećenom toponimima donesen je tablični prikaz toponima, pripadajućih etnika/etnonima m., odnosno ž. r. te ktetika, ako su u rječniku navedeni. Komentar tablice sadržava i tvorbenu analizu etnika te ktetika. U potpoglavljima, određenima prema tipu objekta (ojkonimi, imena država, ostali toponimi), primjeri se klasificiraju prema strukturnome kriteriju. Posebno je poglavlje posvećeno ostalim imenskim kategorijama zasvjedočenim u *Dictionaru*.

Frančić, Anđela; Škvorc, Anita: Imena u Tadijanovićeve jezičnome priručniku *Svašta po malo* [Names in Tadijanović’s language manual *Svašta po malo*]. *Šokačka rič*, 11, Vinkovci, 2014, 329–343.

U poglavlju naslovljenu *Imena u pojedinim strukturnim dijelovima Tadijanovićeve jezičnoga priručnika* autorice iz svakoga dijela proučenoga djela izdvajaju primjere imena te ih klasificiraju prema tipu. Većina od ukupno 60-ak imena nalazi se u hrvatsko-njemačkome rječniku. Posebna su poglavlja posvećena onoma-

stičkim terminima (među kojima se ističe *priimenak*) te usporedbi zastupljenosti imenske građe u Tadijanovićeve priručniku i nekim starijim hrvatskim (normativnim) priručnicima.

Ююкин, Максим А.: O jednome toponimu u *Slovu o vojni Igorevoj* [On one toponym in “The Tale of Igor’s campaign” = Об одном топониме в «Слове о полку Игореве»]. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 73–76.

U radu se razmatra etimologija staroruskoga toponima *Dudutki* koji se spominje u *Slovu o vojni Igorevoj*. Smatrajući dosadašnja tumačenja hapaksa *Dudutki* (zabliženoga u genitivu množine *Dudutok*) neuvjerljivima, autor predlaže da se ime *Dudutki* interpretira kao deminutivna izvedenica sufiksom *-ьk* od antroponima **Duduta* (= hipokoristik tvoren sufiksom **-qt-* od imena *Duda* < psl. **duda*), zabliženoga u novgorodskim brezovim gramotama.

GRANIČNA ONOMASTIČKA PODRUČJA I SRODNE DISCIPLINE RELATED DISCIPLINES

Francetić, Ivan (ur. Sandra Tamaro): *Rječnik boljunskih govora* [Dictionary of Boljun vernaculars]. Sveučilište Jurja Dobrile, Pula, 2015, 333 str.

Rječnik obiluje onimijskom građom vezanom uz istraživano područje i okolicu. Od imenskih kategorija zastupljeni su osobna imena, prezimena, nadimci, ojkonimi, etnici, ktetici, hidronimi, zemljišna imena (imena livada, šuma, njiva, pašnjaka), zoonimi (uglavnom imena krava i ovaca) te imena blagdana. Imena se, kao i apelativi, donose transkribirana i u zasebnim rječničkim člancima. U svakome rječničkome članku opisan je imenovani referent.

Rec. S. Tamaro: Rukopisni *Rječnik boljunskih govora* Ivana Francetića. *Croatica et Slavica Iadertina*, VII/2, Zadar, 2011, 367–375.

S. Tamaro: Toponimija Boljunštine u rukopisnim rječniku boljunskih govora. *Annales. Series Historia et Sociologia*, 15, Koper, 2005, 135–144.

Groh, Stefan: Neues zur Urbanistik des Municipiums Andautonia – Ščitarjevo (Pannonia Superior, Kroatien): Auswertung und archäologisch-historische Interpretation der geophysikalischen Messungen [News on the urbanism of municipium Andautonia – Ščitarjevo (Upper Panonia, Croatia) analysis and archaeological-historical interpretation of geophysical data from 2012 = Novosti u urbanizmu municipija Andautonije – Ščitarjevo (Gornja Panonija, Hrvatska): analiza i arheološko – povijesna interpretacija geofizičkih mjerenja iz 2012. godine], *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu*, 46, Zagreb, 2014, 59–113.

U okviru istraživačke suradnje Austrijskoga arheološkog instituta i Arheološkoga muzeja u Zagrebu provedeno je istraživanje južnapanonskoga municipija Andautonije. Glavni je cilj bio geofizički istražiti sjeverni dio antičkoga naselja. Autor donosi podatke o antičkoj toponimiji i topografiji te o važnijim prometnicama u Slavoniji toga doba.

Kužić, Krešimir: *Hrvatska obala u putopisima njemačkih hodočasnika XIV. – XVII. st.: opora – vinorodna – kršćanska* [Croatian littoral in the itineraries of German pilgrims 14th – 17th century]. Književni krug, Split, 2013, 623 str.

Autor se bavi hodočašćima srednjoeuropskih, uglavnom njemačkih, hodočasnika koji su na svojim putovanjima u Svetu Zemlju prolazili kroz hrvatske zemlje. Riječ je o iznimnim vrelima koja donose opise hrvatske obale iz „mračnoga” srednjovjekovnog i ranonovovjekovnog razdoblja. Knjiga se sastoji od dviju cjelina. Prvi dio čine povijesna studija te temeljna problematika istraživanja hodočašća i hodočasnika. Drugi dio knjige sadržava 94 putopisa koji su nastajali u razdoblju od 1376. do 1636. godine.

Maresić, Jela: Govor i rječnik Molvi [The local dialect and vocabulary of Molve]. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 16, Zagreb, 2010, 1–124.

Na početku uvodne studije donosi se transkribiran lokalni lik ojkonima, etnika i ktetika. U sklopu opisa tvorbe riječi daje se mnoštvo primjera imena blagdana. Rječnički dio sadržava imensku građu koja nije izdvojena od apelativne građe, ali je obrađena u zasebnim natuknicama. Popisani su mnogi (mikro)toponimi (navode se N i G, a iz rečenične se potvrde može iščitati dolazi li u A i L prijedlog *v* ili *na*). Etnici te imena blagdana također su leksikografski obrađeni, a uz njih i nekoliko imena većih naselja.

Patzold, Steffen: Namen und Geschichte in der Zeit der Einnamigkeit (ca. 400–1100) [Names and history in the single-name period (ca 400–1100) = Imena i povijest u razdoblju jednorječnih osobnih imena (400. – 1100.)]. *Namenkundliche Informationen*, 103/104, Leipzig, 2014, 11–20.

Riječ je uvodnome članku s konferencije radne skupine „Nomen et Gens”, u okviru koje jezikoslovci i povjesničari povezuju istraživanje imena i povijesti. Autor se bavi jednorječnim imenskim formulama u razdoblju ranoga i razvijenoga srednjeg vijeka. Autor zaključuje da svaki istraživač koji nastoji donijeti zaključke o vezama između pojedinaca i njihove povijesne stvarnosti mora biti zainteresiran za osobna imena.

Petrić, Hrvoje; Feletar, Dragutin (ur.): *Općina Đelekovec. Povijesno-zemljopisna monografija* [The Municipality of Đelekovec. Historical and geographic overview]. Meridijani, Đelekovec, 2008, 445 str.

U poglavlju *Od ranoga srednjeg vijeka do kraja Drugoga svjetskog rata* onomastičarima su relevantne etimološke analize ojkonima Đelekovec i starijih imena toga podravskog naselja. Autor se rezultatima vlastitih istraživanja nadovezuje na prijašnja istraživanja toponimijske građe. Analizira se i etimologija ojkonima *Imbriovec*, a zatim slijedi poglavlje posvećeno nestalim selima na istraživanome području, pri čemu se autor posebno osvrće na njihova imena. Antroponomastičarima su osobito zanimljivi popisi poreznih obveznika ili davanja župniku u različitim vremenskim odsječcima proučavanoga razdoblja (npr. 1598., 1659., 1728.), iz kojih je moguće iščitati podatke o pojavi, učestalosti i kontinuitetu određenih osobnih imena, odnosno prezimenā.

Pleše, Tajana; Sekulić, Petar: Stari gradovi i utvrde Moslavačke i Zrinske gore: Problemi istraživanja, konzerviranja i prezentiranja [Old cities and fortresses in the mountains of Moslavina and Zrinska gora: Issues of researching, conserving and presenting]. *Starohrvatska prosvjeta*, 41, Zagreb, 2014, 244–252.

Rad sadržava opće podatke o stanju istraženosti i zaštiti pojedinih burgova na Moslavačkoj i Zrinskoj gori (npr. Garić, Jelengrad, Košutgrad) te opise pojedinih referenata. Navode se i povijesne potvrde te relevantni bibliografski podatci.

Šimčić, Antun (ur. Marko Samardžija): *Jezične bilješke* [Notes on language]. Nova stvarnost, Zagreb, 2015, 303 str.

U katoličkome dnevniku *Hrvatska straža* Antun Šimčić objavljivao je *Jezične bilješke* u tako naslovljenoj rubrici od 1932. do 1941. Te je priloge (ukupno 212) kronološkim redoslijedom prepisao, pogovorom popratio i u zasebnoj knjizi objavio Marko Samardžija. Velik dio članaka odnosi se i na onimiju.

Rec. A. Frančić: Jezične bilješke. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 148–152.

E. Ramadanović: Antun Šimčić, zaboravljeni hrvatski filolog. *Vijenac*, 581, Zagreb, 2016.

Vedriš, Trpimir: Nekoliko opažanja o začetcima štovanja sv. Krševana u Dalmaciji u ranome srednjem vijeku [Some observations on the beginning of the cult of St Chrysogonus in Dalmatia in the Early Middle Ages]. *Spalatumque dedit ortum. Zbornik povodom desete godišnjice Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu*, Basić, Ivan; Rimac, Marko (ur.). Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2014, 145–170.

Vedriš, Trpimir: O podrijetlu i najranijem kultu zadarskog zaštitnika sv. Krševana [On the origin and the earliest cult of Iadertine patron St. Chryogonus]. *Ars Adriatica: Časopis Odjela za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru*, 4, Zadar, 2014, 29–42.

U člancima autor donosi saznanja o štovanju kulta svetoga Krševana, čime proširuje znanje o smjeru i vremenu širenja toga svetačkog imena koje je obilno potvrđeno u hrvatskoj onimiji. Autor propituje veze između triju srednjovjekovnih gradova poznatih po štovanju svetoga Krševana (vjerojatno još od kasne antike). Riječ je o Akvileji, Zadru i Otresu pokraj Bribira, koje autor postavlja u međusobni odnos tražeći smjerove širenja kulta svetoga Krševana. Izvorište kulta autor pronalazi u akvilejskoj okolici (San Canzian d'Isonzo), s čime se zatim povezuje i začetak Krševanova kulta u Zadru, kamo su sredinom 7. stoljeća prenesene relikvije svetca, a krajem 9. stoljeća obnovljen je zadarski samostan sv. Krševana. Zaključuje da je za razvoj kulta sv. Krševana od osobite važnosti boravak hrvatskih uglednika u 9. stoljeću u samostanu sv. Marije i sv. Kancija pokraj Akvileje, središtu kulta toga svetca. Autor se oslanja na noviju literaturu te razmatra niz poznatih pisanih svjedočanstva i kasnoantičkih hagiografskih legendi, podsjećajući na mogućnosti njihova tumačenja u svjetlu veze s lokalnim arheološkim i epigrafičkim svjedočanstvima.

Zidarić, Maja: Urbanistički razvoj Pazina od početka 16. do kraja 19. stoljeća [Urban development of Pazin from the early 16th to the end of 19th centuries]. *Vjesnik Istarskog arhiva*, 21, Pazin, 2014, 83–150.

Središnja je tema članka pazinska urbana topografija i toponimija. Povijesni pregled, koji obuhvaća veći dio rada, započinje prvim potvrdama naseljavanja pazinskoga područja u 10. stoljeću, kada je zabilježen toponim *Castrum Pisinum*. Autorica donosi potvrde pazinskih hodonima, od kojih su se neki očuvali do suvremenoga doba. Uglavnom je riječ o uobičajenim imenima za hodonimiju mediteranskih gradova, primjerice *Kaštel* i *Buraj*.

Branimir Brgles, Joža Horvat i Ines Virč